

Navn på høringsinstans

Enebakk sokn

Type høringsinstans

Fellesråd

Bispedømmetilhørighet

Borg

Tilleggsspørsmål 1 fra Kirkerådet:

Utvalget understreker at det er en indre sammenheng mellom de enkeltanbefalingene som legges fram og at de samlet sett utgjør en helhet som er ment å videreføre og styrke sammenhengen og helheten i det pedagogiske arbeidet i Den norske kirke.

Har høringsinstansen en overordnet kommentar til denne helheten i rapporten?

Vi mener rapporten tar opp til grundig behandling momenter ved trosopplæringen det er behov for å belyse. Vi støtter rapportens hovedgrep med å tenke mer helhetlig rundt opplæring og undervisning i kirken. Det at kontinuerlig arbeid sees mer i sammenheng med breddetiltakene mener vi er positivt, særlig i forhold til det med at finansering av breddetiltak ikke må sees adskilt fra kontinuerlige tiltak. Vi mener det har oppstått et uheldig og kunstig skille når trosopplæringstiltakene kun har dreiet seg om breddetiltak, og at det kontinuerlige arbeidet dessverre har kommet i bakgrunnen, selv om dette ikke var intensjonen med trosopplæringsreformen. Dette merkes særlig når vi har erfaringer med at det er vanskelig å drive et kontinuerlig arbeid uten bidrag fra ansatte i staben. Vi støtter derfor tanken om helhet rundt opplæring og undervisning, og at dette området også sees i forhold til alle andre områder innen kirken. Når det gjelder alder ser vi også positivt på at rapporten tar til orde for at undervisningsvirksomheten ikke bare dekker årene opp til 18 år, men at hele livsløpet kan få et undervisningstilbud.

Del 1 Mål og innhold:

Formål og overordnet målsetting

1.1. Den norske kirkes målsetting om bredde, systematikk og sammenheng i det pedagogiske arbeidet bør videreføres.

➤ Kapittel 4.1 side 29

➤

Enig

2. Teologisk, ekklesiologisk og pedagogisk grunnlagstenkning

2.1. Det bør legges til grunn en helhetlig og vid forståelse av kirkens pedagogiske arbeid. Det som i dag omtales som trosopplæring, bør integreres i Den norske kirkes helhetlige undervisningsarbeid og -felt.

➤ Kapittel 4.2 side 31

Enig

2.2. Undervisningsfeltet i Den norske kirke bør forankres i en helhetlig og eksplisitt teologisk og pedagogisk grunnlagstenkning som både rommer spesifikke undervisningsaktiviteter og elementer av kirkelig undervisning og læring i andre deler av Den norske kirkes virksomhet.

➤ Kapittel 4.2 side 35

Enig

3. Benevnelse

3.1. Dagens ordning med trosopplæring bør inngå i en helhet og sammenheng med Den norske kirkes undervisningsfelt og benevnes som «Kirkelig undervisning og læring».

➤ Kapittel 4.3 side 37

Uenig

Andre forslag med begrunnelse

Termen «kirkelig undervisning og læring» kjennes tung å bruke, når termen trosopplæring har festet seg. Samtidig ser vi at det kan være behov for å endre termen, vi har ofte snakket om «trosopplæring for voksne» når vi snakker om tilbud mot de som er eldre enn 0-18 år. For å komme bort fra 0-18 år-fokuset mener vi det kan være behov for noe annet enn trosopplæringsbegrepet, slik også utredningen tar opp, men vi finner heller ikke en bedre term, men kanskje kan man snu det til «kirkelig læring og undervisning».

4. Målgruppe

4.1. Målgruppen for kirkelig undervisning og læring bør omfatte alle døpte og alle interesserte.

➤ Kapittel 4.4 side 39

Enig

4.2. Målgruppen for kirkelig undervisning og læring bør legge livslang læring til grunn og omfatte både barn, unge og voksne.

➤ Kapittel 4.4 side 39

Enig

5. Planverk

5.1. Det bør utarbeides et helhetlig, overordnet planverk for kirkelig undervisning og læring som omfatter en revidert og mer eksplisitt grunnlagstenkning og verdigrunnlag, samt rammeplaner for ulike målgrupper.

➤ Kapittel 4.5 side 40

Enig

5.2. Rammeplanene for de ulike målgruppene bør være på et mer overordnet nivå som dermed gir større lokalt handlingsrom.

➤ Kapittel 4.5 side 40

Enig

5.3. I det helhetlige, overordnede planverket bør det utarbeides rammeplaner for henholdsvis

5.3.1. barn 0–14 år

5.3.2. konfirmasjonstiden

5.3.3. ungdom 15–19 år

5.3.4. voksne

➤ Kapittel 4.5 side 40

Uenig

Plan for konfirmasjonstiden bør tas ut av Plan for trosopplæring og bør være en egen rammeplan, i tillegg til ny rammeplan for voksne.

5.4. I stedet for kjernetekster bør undervisningsaktiviteter følge kirkeårssyklusen og tar utgangspunkt kirkeårets tekster, tilhørende salmer og andre kirkemusikalske og -kulturelle uttrykk.

➤ Kapittel 4.5 side 43

Enig

6. Forholdet mellom lokalt handlingsrom og nasjonal styring

6.1. Den sentrale styringen av undervisningsfeltet bør bli mer overordnet, mens det bør gis større handlingsrom på lokalt nivå innenfor det rammeverket som gis.

➤ Kapittel 4.6 side 44

Enig

Tilleggsspørsmål 2 fra Kirkerådet:

Hvordan bør ordningen for godkjenning av plan for undervisningsfeltet være i fremtiden?

Ordningen bør være at plan for undervisningsfeltet ikke sendes til godkjenning hos biskop etter vedtak i menighetsrådet, slik at man følger samme praksis som ved plan for diakoni og plan for kirkemusikk.

Plan for trosopplæring kan forelegges biskop ved visitas, vi ser ikke at det er behov for at den skal godkjennes av biskopen, men at det følger samme praksis som planen for diakoni og kirkemusikk. At hver menighet har en lokal plan for undervisningsvirksomheten kan bispedømmekontoret likevel følge opp i de årlige samtalene. Vi tror at det kan bli mer lokalt eierskap til planen dersom den er utarbeidet med bakgrunn i hva som kan fungere i den enkelte menighet, og at planen deretter er vedtatt av menighetsrådet, gjerne med en årlig gjennomgang. Vi dette kan bidra til avbyråkratisering slik at planen blir et levende dokument som et arbeidsredskap lokalt. Om planen skal godkjennes for et antall år av gangen av biskop tror vi det kan være vanskeligere også å justere kurs underveis i forhold til hva som viste seg å ikke fungere etter hensikten. Det må være mulig å prøve ut nye tiltak innenfor rammen av planen.

6.2. Ressursbanken og mulighetene for og tilgang til informasjons- og erfaringsdeling, ressurser og materiell bør videreføres og styrkes.

➤ Kapittel 4.6 side 44

Enig

6.3. Arbeidet med digitale, pedagogiske ressurser bør styrkes både på lokalt og sentralt nivå og må ses i sammenheng med Den norske kirkes digitale satsing.

➤ Kapittel 4.6 side 44

Enig

7. Mangfold og likeverd

7.1. Perspektivene på mangfold og likeverd bør styrkes i den teologiske og pedagogiske grunnlagstenkingen og tydeligere slå fast alles mulighet til å delta.

7.2. Ressursbanken bør gjennomgående tematisere inkludering og universell utforming i undervisningsopplegg og pedagogiske ressurser.

7.3. Inkludering og universell utforming bør være tema i kompetansehevede tiltak.

8. Forholdet mellom «bredde» og «kontinuerlig»

8.1. Målet om kvalitativ og kvantitativ bredde bør opprettholdes. Breddetiltakene er nødvendig for å nå medlemmene i en folkekirke og tiltakene har skapt vekst og utviklet gudstjenestelivet.

➤ Kapittel 4.8 side 46

Uenig

Vi er tvilende til om reformen har skapt vekst alle steder. Vi har hørt erfaringer om at det ikke har blitt rekruttert noen nye personer til kirkelige utdanninger et sted etter at reformen ble gjennomført. Det har også i praksis ført til et kunstig skille mellom hva midler til trosopplæringsstillingene skulle kunne brukes til, og det har nok en del steder dessverre bidratt til å svekke det kontinuerlige frivillige arbeidet. Dermed er det ikke alle steder det har bidratt til vekst, men derimot en svekkelse, fordi dette har skjedd samtidig med endringer i samfunnet som også har vært med på å svekke frivilligheten.

8.2. Det som oppleves som et kunstig og organisatorisk skille mellom tidsavgrensede breddetiltak og kontinuerlig arbeid bør bygges ned. Det bør legges en helhetlig forståelse av og målsetting for kirkelig undervisning og læring til grunn, slik at tiltakene utfyller hverandre. Det bør tas nødvendige grep på alle nivå slik at tiltakene kan ses i sammenheng.

➤ Kapittel 4.8 side 46

Enig

9. Trosopplæring i hjemmet

9.1. Både Den norske kirkes grunnlagstenkning og rammeplaner bør eksplisitt omtale og understøtte kirkens undervisning og læring i hjemmet som en naturlig del av undervisningsoppdraget.

➤ Kapittel 4.9 side 49

Enig

9.2. Det bør utarbeides mer materiell som kan understøtte foreldrenes arbeid med kirkelig undervisning og læring i hjemmet, herunder også digitale ressurser.

➤ Kapittel 4.9 side 49

Enig

9.3. Oppfølging av faddere bør styrkes, og det må arbeides fram hensiktsmessige system for å få tillatelse til oppfølging av fadderne som tar nødvendige personvern hensyn.

➤ Kapittel 4.9 side 49

Enig

10. Barnehage/skole-kirkesamarbeid

10.1. Barnehage/skole-kirkesamarbeidet bør utredes nærmere.

11. SFO-satsing

11.1. Det bør satses mer på skolefritidstilbud i regi av Den norske kirke og med utgangspunkt i rammeplan for SFO.

➤ Kapittel 4.11 side 54

Uenig

Vi forstår høringen slik at det her menes å drive et fullverdig SFO-tilbud i regi av Den norske kirke ut fra rammeplanen for SFO. Vi stiller oss tvilende til å kunne gjennomføre et slikt tilbud ut fra at det vil kreve store personalressurser og man vil ha behov for et stort antall frivillige som deltar fast i tillegg til ansatte. Foreldrene til barna vil heller ikke være tilgjengelig som ressurs da barna er på SFO fordi foreldrene er i jobb. På den andre siden mener vi det er ønskelig å kunne tilby kirkelige aktiviteter i SFO-tiden, men da som et eget tilbud uten at det skal favne alle slik rammeplanen for SFO legger føringer for. Kirken kan også legge til rette for at SFO kommer på besøk i kirkehuset for omvisning, men da vil det fungere på samme måte som et tiltak i allerede eksisterende skole-kirke-samarbeid.

12. Samiske perspektiver, samisk trosopplæring og døvekirkenes trosopplæring

12.1. Samiske perspektiver bør være en del av grunnlagstenkning for kirkelig undervisning og læring.

12.2. Kunnskap om det samiske bør fortsatt være en del av den norskspråklige planen.

12.3. Arbeidet med revidering av rammeplan for samisk kirkelig undervisning og læring bør skje parallelt med de andre rammeplanene.

12.4. Planverkets overordnede del (grunnlagstenkningen) bør foreligge på samiske språk.

12.5. I arbeidet med grunnlagstenkningen for kirkelig undervisning og læring bør døves erfaring som minoritet tas med.

12.6. Arbeidet med revidering av rammeplan for kirkelig undervisning og læring for døve bør skje parallelt med de andre rammeplanene.

Eventuelt øvrige kommentarer til del 1

Vi støtter en helhetlig tenkning rundt undervisning og opplæring, men mener at det samtidig er behov for en lokal frihet for den enkelte menighet til å utforme tilbud som samsvarer med lokale forhold. Vi støtter derfor tanken om

rammeplaner der man lokalt står relativt fritt til å utforme tilbudene ut fra erfaringer i den enkelte menighet.

Del 2 Organisatoriske rammer:

13. Plan og rapporteringsverktøy

13.1. Sammenhengen mellom plan og rapportering bør styrkes, være både kvalitativt og kvantitativt orientert og i større grad ses på som strategiske verktøy for evaluering og utviklingsarbeid.

➤ Kapittel 5.1 side 58

Uenig

Vi ønsker å bruke minst mulig ressurser på rapportering. Dersom lokal plan skal knyttes opp mot rapportering må det være så enkelt som mulig lagt opp. Det må også være sammenheng mellom tall som ligger i verktøyet og tall som vi legger inn. Slik vi opplever statistikken i plan/rapport-verktøyet i dag er det feil tall som ligger inne fordi tall er blitt borte ved en soknesammenslåing. Dermed mister verktøyet noe av hensikten når det gjelder å se statistiske utviklingstendenser over flere år. Tallene på deltakere og oppslutningsprosent av kullene blir feil. Våre erfaringer så langt med statistikk i trosopplæringsmodulen er dessverre ikke gode, så et godt og korrekt tallgrunnlag må ligge i bunnen. Kommentar også til spørsmål 13.2: Vi støtter at det skal være et helhetlig og tverrfaglig syn på planer og rapportering, men stiller oss spørrende til hvordan planer og rapporter skal være utformet. Dette må gjennomarbeides grundig før vi tenker at dette kan være noe å gå videre med. Det oppleves at det ønskes rapportering på noe ett år, og så endres fokuset det spørres etter. Rapportering må være stabil over mange år for at det skal føles relevant lokalt. Kommentar til helhetlig menighetsplan, spørsmål 13.3: Så lenge vi ikke vet hvordan helhetlig menighetsplan er tenkt utformet, eller hva dette innebærer ønsker vi ikke å ta stilling til om det bør være obligatorisk på sikt. Det har vi ikke forutsetninger for.

13.2. Rapportering på kirkelig undervisning og læring på lokalt plan bør være helhetlig og tverrfaglig.

➤ Kapittel 5.1 side 58

Uenig

13.3. Helhetlig menighetsplan bør gjøres obligatorisk på sikt.

➤ Kapittel 5.1 side 59

Uenig

14. Økonomi og tilskuddsforvaltning

14.1. Økonomien må sikres i fortsettelsen, minst på det nivået det er i dag.

- 14.2. Det er behov for å utrede mulige endringer i kriteriene for fordeling av tilskuddet til fellesrådene, for eksempel med utgangspunkt i tildeling på grunnbeløp eller pr. døpt, samt ett felles fordelingssystem for kirkelig undervisning og læring der sentralt finansierte kateketstillinger inngår i ordningen.
- 14.3. Ved mindreforbruk av tildelte midler bør det i større grad kunne være mulig å sette av udisponerte midler for større satsinger og mer langsiktighet i arbeidet med kirkelig undervisning og læring.
- Kapittel 5.2 side 60

Enig

Tilleggsspørsmål 3 fra Kirkerådet:

I dag håndteres mindreforbruk forskjellig i de ulike bispedømmerådene. Hvordan bør det håndteres i fremtiden?

Praksisen knyttet til mindreforbruk bør være mer enhetlig enn den er i dag.

- 14.4. Tilskudd til kirkelig undervisning og læring bør ses uavhengig av andre inntektskilder også når det gjelder rapporteringen.
- Kapittel 5.2 side 60

Enig

- 14.5. Tilskuddet til lokalkirken bør sendes til fellesrådsnivået for hensiktsmessig ressursutnytting.
- Kapittel 5.2 side 60

Enig

15. Organisering og ledelse

- 15.1. Det bør sikres tilstrekkelige ressurser til fagutvikling for ansatte på lokalt, regionalt og nasjonalt nivå.
- 15.2. Det bør vurderes hvilket nivå som skal utøve den faglige og strategiske ledelsen, om det skal være sokn, fellesråd, prosti eller bispedømme.

16. Stillingstyper, - andel og -benevnelser

- 16.1. Det bør være en stillingsandel på minimum 50 % for å forhindre at det blir for mange små stillinger som arbeider med kirkelig undervisning og læring.
- Kapittel 5.4 side 65

Enig

Vi støtter at stillingsprosenten bør være størst mulig, men ser likevel behovet for å kunne ansette noen i f. eks 20% stilling for å ta hånd om enkelttiltak ut fra

hvordan behovene er lokalt. Men stillinger kan gjerne utformes som kombinasjonsstillinger der andelen til sammen utgjør 100% for å rekruttere kompetent personale.

- 16.2. Tjenesteordningene, spesielt for kateket og prest, bør gjennomgås og revideres og det bør samtidig ses på samordning på tvers med tanke på kirkelig undervisning og læring.
- Kapittel 5.4 side 65

Enig

Vi mener det er behov for å plassere hovedansvaret for undervisningen på ett sted, og at det derfor er behov for en gjennomgang av tjenesteordningene med sikte på en samordning på tvers av faggruppene. Slik situasjonen er i dag, kan man risikere at det oppstår konflikter mellom kateket og trosopplæringsleder om undervisningsfeltet. Her er det behov for klarere retningslinjer og en revisjon av tjenesteordningene.

- 16.3. Samlebetegnelse for kirkelig undervisning og læring og stillinger i kirkelig undervisning og læring bør være «undervisningstjenesten» og «undervisningsansatte».

17. Kompetansekrav og kompetansebehov

- 17.1.1. Det bør arbeides systematisk for at alle som har undervisningsstilling i Den norske kirke har en minimumskompetanse på 30 studiepoeng pedagogikk og 30 studiepoeng kristendomsfag.
- 17.1.2. I en funksjon som kirkelig undervisningsleder bør kompetansekravet være tilsvarende som kompetansekravene til kateketstilling.
- **Kapittel 5.5 side 69**

Enig

- 17.1.3. Det bør vurderes å stille krav om praktisk-teologisk (kateketisk) kompetanse på bachelornivå for de som ikke innehar dette.
- Kapittel 5.5 side 69

Uenig

Dette bør vurderes videre. Dersom man skal stille krav om dette er det mange som trenger videreutdanning, og det er fare for at realkompetanse ikke verdsettes like høyt. Vi ser heller et større behov for at det utarbeides skreddersydde mindre kurs og delemner som kan tas samtidig med jobb. Men disse kursene kan kanskje til sammen utgjøre graden bachelor, men tatt over deltid gjennom flere år.

- 17.2. Satsingen på systematiske kompetanseutviklingstiltak og stipendordninger bør fortsette. Disse er viktige for å styrke ansattes mulighet til å heve formell kompetanse.

- 17.3. Det kontinuerlige pedagogiske utviklingsarbeidet i menighetene bør styrkes gjennom systematisk arbeid med profesjonelle læringsmiljø i undervisningstjenesten, også lokalt (fellesråds-/prostinivå) og regionalt (bispedømmenivå).
- 17.4. Arbeidsgiver må sørge for kontinuerlig kompetanseutvikling innenfor ulike relevante fagområder (slik som sosial-, spesial- og allmenn pedagogikk, digital kompetanse, frivillighet) og legge til rette for tverrfaglig samarbeid om kirkelig undervisning og læring.

18.Frivillighet

- 18.1. Kompetansen på frivillighet bør styrkes hos sentrale nøkkelpersoner i menighetenes stab.
- 18.2. Det bør arbeides med å legge til rette for ulike typer frivillighet.
- 18.3. For å nå målene med kirkelig undervisning og læring bør det arbeides mer med strategisk ledelse av frivillige.

19.Samarbeid med barne- og ungdomsorganisasjoner

- 19.1. Samarbeidet mellom Den norske kirke og organisasjonene i lys av målene for kirkelig undervisning og læring må fortsatt styrkes.

20. Forskning, evaluering og fagutvikling

- 20.1. Det bør fortsatt satses på forskning på kirkelig undervisning og læring, i rammen av en helhetlig kirkelig FOUI-strategi.

Eventuelt øvrige kommentarer til del 2

--